

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10--
 Pol leta 5--
 Četrť leta . . . 2:50
 Mesečno. . . . 1--
 Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto 15--
 Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vln.
 od 6redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 ---- popust. ----
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 23. septembra.

Italijansko bojišče.

Južni del gorske planote Bajnsica in gora Sv. Gabrijela sta se nahajala v živahnem sovražnem artilerijskem ognju.

Vzhodno bojišče.

V Bukovini so bili sovražni poizvedovalni oddelki odbiti. Sicer pa samo malenkostno vojno delovanje.

Južnovzhodno bojišče.

Na ozemlju Skumbi smo pregnali Francoze z neke višine. Spretnemu vodstvu nekega avstro-ogrškega oddelka se je posrečilo udreti zadaj za sovražne čete in tamkaj razpršiti močno sovražno rezervo.

Najnovejše nemško večerno poročilo.

Berolin, 23. septembra.

Francosko bojišče.

Angleški monitor je obstreljeval včeraj zjutraj mesto Ostende. Nekaj granat je zadelo katedralo, ko se je v njej brala sv. maša. 7 Belgijcev je bilo ubitih, 24 pa težko ranjenih. Monitorja so nemške obrežne baterije z ognjem pregnale.

V Flandriji se nadaljuje srdit artilerijski ogenj združen z infanterijskimi napadi.

Tudi pred Verdunom je narasel sovražni ogenj do izredne srditosti.

Vzhodno bojišče.

V mostišču pri mestu Jakobstadt, katerega so Rusi zapustili v veliki naglici, se je našlo zelo veliko vojnega gradiva. Nemške čete so dosegle reko Dvino na celi črti med Libodvorom in Stokovim.

Macedonsko bojišče.

Pri hudi vročini — na solcu 65 stopinj — so se vršili boji samo zahodno od Ohridskega jezera. Francozom je bila tam v naskoku iztrgana po nemških in avstro-ogrskih četah vas Krčova.

Sv. Oče zadovoljen z odgovorom.

„Daily Telegraph“ poroča iz Rima, da je sv. Oče bil že poprej poučen o besedilu avstrijskega in nemškega odgovora na njegovo noto in je izrazil željo, da se besedilo nekoliko popravi. Ko se je to zgodilo, je bil sv. Oče z odgovorom popolnoma zadovoljen.

Nepri-transki glasovi

„Nieuwe Courant“ obžaluje, da Nemčija in Avstrija v svojih odgovorih nista prav nič omenili, kakšnih žrtev ste pripravljene doprinesiti za mir.

Kodanski list „Politiken“ piše, da je glavno jedro obeh odgovorov mir na podlagi sporazumljenja med vojskujočimi.

„Stockholm Dagblad“ pravi, da nemški odgovor ni več sestavljen v tistem ponosnem zmagovitem tonu, kakor je bila sestavljena mirovna ponudba meseca decembra prejšnjega leta. List pozdravlja ljubeznjiv odgovor cesarja Karla, ki opetovano naglašaja, da je velik prijatelj miru, kar se o cesarju Viljemu ne more povsem trditi.

„Berner Intelligenzblatt“ trdi, da je prvokrat, da se Avstrija in Nemčija izražata za program razsodišča in za omejitve oboroženja. Avstrijski državniiki so se že od nekdaj zavzemali za to idejo, toda v Nemčiji so se temu krčevito ustavljali. Če je Nemčija v tem oziru v novejšem času presedlala, je odstranjena velika zapreka za doseg miru.

Odgovor cesarja Karla sv. Očetu.

Wilson je odgovoril na mirovni predlog po svojem državnem tajniku, cesar Viljem po svojem državnem kancelarju, naš cesar je odgovoril papežu sam. Odgovor našega cesarja je jako prisrčen in diha odkritosrčno željo po miru.

Ali in kako bo odgovorila ententa, se bo kmalu pokazalo. Amerika je že odgovorila in sicer tako, da nadaljna pogajanja niso povsem izključena.

Naš zunanji minister je dne 20. septembra izročil papeževemu nunciju na Dunaju na papežovo mirovno pismo sledečo lastnoročno pismo:

Sv. Oče!

Z dolžno spoštljivostjo in globoko ginjeni smo vzeli na znanje novi korak, katerega je v izpolnjevanju od Boga Vam izročene svete službe podvzela Vaša Svetost pri nas in pri vladarjih drugih vojskujočih se držav s plemenitim namenom, da bi privedli do sporazumljenja in do miru težko preizkušena ljudstva. S hvaležnim srcem sprejemem ta opetovani dar očetovske skrbi, ki ste jo Vi, sv. Oče, brez razlike vselej doprinašali vsem narodom ter iz dna svoje duše pozdravljamo ginljiv opomin, katerega je Vaša Svetost izvolila nakloniti vladam vojskujočih se narodov. Za dobo te grozote polne vojske smo vsikdar obračali svoje oči do Vaše Svetosti kot do one najvišje osebe, ki stoji vsled svoje nad vsem zemeljskim zvišene naloge visoko nad vsemi vojskujočimi se narodi in ki, nedostopna za vsako vplivanje, zamore najti pot, ki bi mogla dovesti do uresničenja naše lastne želje za doseg trajnega in za vse delečastnega miru.

Odkar smo zasedli prestol naših prednikov, popolnoma se zavedajoč odgovornosti, ki jo nosimo pred Bogom in človeštvom za izročeno nam usodo avstro-ogrške monarhije, nismo nikoli izgubili izpred oči visoki cilj, da zopet v najkrajšem času nudimo svojim narodom blagoslov miru. Kmalu po nastopu vlade nam je bila dana prilika, da napravimo korak, o katerem je že naš zvišeni prednik, rajni cesar in kralj Franc Jožef I., razmišljeval in pripravljaval do častnega in trajnega miru. To željo smo izrazili v prestolnem govoru povodom otvoritve avstrijskega državnega zbora in naglašali, da si želimo miru, ki bi osvobodil od srda in hrepenenja po masčevalnosti nadaljno življenje ljudstev, miru, ki bi jih za cele rodove obvaroval pred uporabo oborožene sile. Naša skupna vlada ni ničesar opuščala med tem časom, da ne bi podala opetovanih in živahnih izjav o naši volji ter o volji narodov avstro-ogrške monarhije, izjav, ki jih je mogel slišati celi svet, da se napravi konec krvoprelitju z mirom, kakoršnjega si pred oči Vaša Svetost sama. Osrečeni vsled misli, da so zasledovale naše želje že od začetka isti smoter, ki ga Vaša Svetost označuje danes kot enega in istega, smo temeljito razmotrivali konkretne in praktične izpodbude, katere smo nedavno sprejeli od Vaše Svetosti. To razmotrivanje je dovelo do sledečega:

V globoko vkoreninjenem prepričanju pozdravljamo vodilno misel Vaše Svetosti ki stremi za tem, da bi bodoči svetovni red podložitvijo sile orožja temeljil na moralnični sili pravice, na gospodarstvu mednarodne pravičnosti in zakonitosti. Prežeti smo tudi upanja, da bi povzdiga čuta pravičnosti človeštvo pravno prenovila.

Pridružujemo se torej naziranjju Vaše Svetosti, da bi pogajanja vojskujočih se držav mogla in morala dovesti do spo-

razumljenja, kakor je n.p.r. ustanovitev primernih varščin, da se oboroženje na suhem, na vodi in v zraku istočasno, vzajemno, in polagoma zniža na določeno mero in da se pravnim potom morje, ki pripada vsem narodom, oprosti gospodarstva ali nadoblasti posameznih narodov in se za vse določi enakomerna poraba.

Popolnoma prepričani o mirpospešujočem pomenu od Vaše Svetosti predlaganega sredstva, da se naj mednarodna sporna vprašanja podvržejo obligatoričnemu razsodišču, smo pripravljani, da tudi o tem predlogu Vaše Svetosti stopimo v pogajanja.

Če bi se posrečilo, kar iz celega srca želimo priti do sporazumljenja med vojskujočimi se državami, sporazumljenja, ki bi uresničila te zvišene misli in bi tako dala avstro-ogrski monarhiji varščino za njen neoviran nadaljni razvoj, potem ne bi bilo težko tudi druga, med vsjskujočimi se državami uravnave potrebna vprašanja zadovoljivo rešiti v duhu pravičnosti in vzajemnih pogojev.

Če bi narodi v smislu predlogov Vaše Svetosti mirno stopili med seboj v pogajanja, potem bi se lahko iz tega razvetel stalen mir; dosegli bi lahko popolno svobodo gibanja na visokem morju; odvzela bi se jim lahko težka materialna bremena in se odprli novi viri za njih blagostanje.

Prežeti duha zmernosti in spravljivosti, vidimo v predlogih Vaše Svetosti primerne podlage za uvod v pogajanja, za doseg vsem pravičnega in stalnega miru in živo upamo, da bi bili z enako mislijo prežeti tudi naši današnji sovražniki.

V tem smislu prosimo Vsemogočnega, naj blagoslovi pričeto mirovno delo Vaše Svetosti.

Čast nam je beležiti Vaši Svetosti najpokornejši sin

Karel I. r.

Tudi cesar Viljem je poslal sv. Očetu odgovor na njegovo mirovno noto. Izročena je bila kardinalu-nunciju v Monakovem. Cesar Viljem zagotavlja, da se tudi on trudi za konec vojske in pozdravlja papežev mirovni poizkus kot dokaz plemenitega in človekoljubnega mišljenja sv. Očeta. Nemška vlada zagotavlja, da soglašaja s predlogom sv. Očeta, da se naj zniža vojna sila vseh držav in da naj se ustanovi mednarodno razsodišče. Vzajemna omejitve oboroženja na suhem, na vodi in v zraku, kakor tudi prava svoboda in skupna last visokega morja, naj dajo novega duha, ki bi v bodoče naj vladal v državah. Na mesto splošnega sovraštva in boja naj stopi spravljiv in bratovski duh med narodi. Če bodo narodi prežeti tega duha, bo mogoče sporne točke tako rešiti, da bo vsakemu narodu zasiguran obstoj in bo v bodoče onemogočena vsaka taka velika svetovna narodna nesreča, kakor je sedanja. Nemški odgovor izraža željo, da bodo mirovne misli sv. Očeta ugodna podlaga za pripravo bodočega miru.

Tudi Bolgarija in Turčija odgovorita.

Iz Dunaja poročajo, da je bolgarski in turški odgovor na papeževo mirovno noto že gotov. Bolgarska nota se bo te dni izročila po bolgarskem dunajskem poslaniku papeževemu nunciju na Dunaju.

Glasovi iz sporazumovega tabora.

„Times“ hvali odgovor cesarja Karla papežu in graja osornejši ton Viljemov. Izraža se proti gospodarskemu miru z Nemčijo po vojski. „Times“ naglašja, da so vsi odločilni angleški krogi za nadaljevanje gospodarske vojske z Nemčijo, da se jo tako podučijo, da ni vsemogočna in da ne bo nikdar dobila svetovnega gospodstva.

„Daily Mail“ piše: Če hoče imeti Nemčija mir, mora čimprej izprazniti Belgijo, Severno Francijo, Alzacijo in Loreno, Poljsko, Srbijo, Rumunijo, Crnogoro in Trentin, plačati mora odškodnino ter mora ostro kaznovati vse tiste osebe, ki nosijo krivdo sedanje vojske. Dokler ti pogoji niso izpolnjeni, je še samo en izhod: Dati Nemcem vedno več batinj! (Avstro-Ogrske „Daily Mail“ ne omenja.)

„Daily Chronicle“ pravi, da si bo tisti, ki bo odklonil splošno mirovno zbliznanje, nakopal na sebe težko odgovornost. Sicer pa si naj v Berlinu ne mislijo, da bi se četverosporazum zadovoljil samo z zopetno upostavitvijo Belgije.

„Manchester Guardian“ izvaja: Nemčija je v resnici oblegana dežela. Kako dolgo bo vzdržala posadka oblegane trdnjave, je veliko vprašanje. Nemčija deluje na to, da bi pred ljudstvom zakrila krivdo vojske.

Posebno papeževo odposlanstvo v Angliji.

Iz Madrida se poroča, da bo koncem meseca septembra šlo posebno papeževo odposlanstvo na Angleško. Njen namen je, stopiti z vodilnimi angleškimi državniki v dotiko glede mirovnega vprašanja.

Ptujski okrajni gospodarski odbor.

Zapisnik,

sestavljen ob priliki seje okrajnega gospodarskega odbora dne 1. septembra 1917.

Prisotni so bili gg.: c. kr. okrajni glavar dr. pl. Netoliczka, c. kr. namestniški koncipist dr. Pirkmaier, višji živinozdravnik Zavadilik, zdraviliščni ravnatelj dr. Mully, notar dr. Strelec, kaplan Sagaj, državni poslanec Brenčič, oskrbnika Senčar in Hiltcher, župan Diernmayer, posestnika Ogrizek in Škerlec, posestnik paromlina Zadravec, nadučitelj Gorup, okrajni žetveni komisar Retschnig in okrajni žitni nadzornik Zupanc.

Moka, kava in petrolej.

Dr. Pirkmaier govori a) o nameravani boljši oskrbi z moko; b) o odkazu kavine mešanice, ki sicer krije le eno tretjino potrebe, zategadelj se ista more

LISTEK.

Duhovnik — duša naroda.

Slika iz Lužice. Poslovenil Podravskega.

Vsak dan ob sedmi uri zjutraj daruje daritev sv. maše v župnijski cerkvi. Stopivši v zagred, poklečane pred sliko križanega Kristusa, opravi kratko molitev in devši na se ornat, koraka k oltarju. Cerkev je napolnjena z verniki. Vsi so zgolj delavci-rokodelci, ženske s culjami ali jerbasi na rokah, napolnjujejo klopi. Njihove ustnice šepetajo „Očiščene Marije“, medtem so oči uprte v oltar, zasledujejo postavo ljubljene župnika. Z zbranim duhom in s pravo vneto moli on za vrnitev onih, ki so zablodili, katerih „Credo“ so zamotali zlati otovi. Z vlažnimi očmi obrača lište mašne knjige.

Potoma od oltarja pregleduje krdelo pobožnih vernikov in v duhu blagoslavlja vse prišedše od daleč in blizu.

V zakristiji ga obkoli tolpa prišlecev.

„Knez farar“ (gospod župnik), se oglasi v lužiškem jeziku žena, ogrnjena z belo pečo, prišedša od Čemjerice, „moj Marko je bolan, ne more priti — nemara bi prišli danes k nam!“

Župnik se po tej zaupljivi prošnji ne čuti razžaljenega. Marko je zvest lužiški Srb in njegova žena vrla narodnjakinja.

„Frau Gräfin Einsiedel vabi vašo dostojnost k sebi“, najavlja takoj za njo obrit sluga grofinje, ki stanuje v bližnjem gradu. Zvečer je posvetovanje Albertink, kneginja Oltz je predsednica.

„Čez eno uro pridem k vam“, odvrne župnik kmetici. Pred slugo pa se opraviči z besedami: „Es tut mir leid, toda danes mi ni mogoče priti; zvečer imam sejo v sirotišnici.“

„Hanka mi je umrla in nimam je s čem poko-

razdeliti le ubožnejšim, t. j. onim, ki se ne prehranjuje iz svojega. K tej točki želi g. Zadravec, da bi se naj pri tem oziralo tudi na kmetске težake. Nato izjavi referent, da so se tokrat mogle izdati kavine karte po merodajnosti odkazanih množinah pri dobiteljnih moke s 50%, pri kmetских osebah, ki se prehranjuje iz svojega, s 25%.

Glede odkazovanja petroleja stopi v veljavo zopet določilo, kakor je bilo vpeljeno pred 1. majem, a vendar dopušča odkazana množina 97.8 q, da se onim, ki imajo prednost, to so večja gospodarstva, lahko nakaže le 1 liter na mesec, manjšim gospodarstvom pa le ½ litra petroleja na mesec. K tej točki pripomni ga. Sagaj in Diernmayer, da je ta odkaz z ozirom na došlo spravljjanje sadja, trgatav ter tudi z ozirom na spravljjanje jesenskih poljskih pridelkov mnogo premajhen, zategadelj se naj storijo potrebni koraki, da centrala za petrolej, oziroma urad za ljudsko prehrano, odkáže večje množine petroleja.

Oddaja sena in slame.

Z ozirom na to, da se je letos vsled suše došlo zelo malo sena, otave in slame, pozove predsednik in referent navzoče, da glede tega vprašanja izjavijo svoja mnenja. Po dolgotrajnem razgovoru se izrečejo vsi, da bi tudi brez rekvizicije še vedno nastalo veliko pomanjkanje krme in bi torej posestniki bili primorani, svojo živino v sili oddati, kar bo katastrofalno vplivalo na zemeljske pridelke; nato se soglasno sprejme predlog g. Zadraveca: „Z ozirom na posebne razmere, ki so vsled suše v političnem okraju ptujskem in ki se naj konstatirajo po pristojnem oblastvu z natančnimi obhodi, naj se popolnoma ustavi oddaja sena in slame večinoma v vseh občinah in uvede izdatna pomoč, da se ohrani že itak močno reducirano število živine, ker nad tričetrtine živinorejcev ni pridelalo niti polovice toliko sena, kolikor ga potrebuje. Onim posestnikom, ki pridejo vsled pomanjkanja krme v veliko stisko, naj se proti posebnim nakaznicam občine dovoli prosto nakupovanje sena. Nikakor se politični okraj ptujski pri predpisovanju oddaje ne more primerjati z drugimi upravnimi okraji, ker je, kakor je dokazano, zaradi posebne lege in ker je mnogo premalo deževalo, največ trpel.“

Rekvizicija živine.

G. poslanec Brenčič izreče željo, naj se živina kolikor mogoče dolgo varuje, da se tako pripravi več gnoja.

G. višji živinozdravnik Zavadilik ugovarja temu, ker bi se pri izpolnitvi te želje pozneje preveč živine ponujalo in bi se ne mogla odvzeti, vsled česar bi nastalo veliko pomanjkanje krme in živina bi shujšala in tako bi imeli kmetovalci veliko izgubo. Nasvetuje, naj se kmetovalce z odlokom opozori na to, da oni, ki zaradi pomanjkanja krme morajo oddati živino, isto prostovoljno lahko priženejo k prevzemanju, kjer se bo odvezla, ako odgovarja predpisom, ali pa izročila drugemu posestniku, ki še ima dovolj krme. Predlog se je sprejel.

G. poslanec Brenčič se je pritožil o predolgem čakanju pri prevzemanju živine. G. višji živinozdravnik Zavadilik kakor tudi prisotni kupovalec živine Škerlec pojasnita to zadevo.

G. Zadravec predlaga: „Pri rekvizicijah živine naj se ozira na to, da je okraj doseđaj oddal že

neverjetno mnogo živine. Ako gornještajerski okraj vsikdar povdarjajo plemensko vrednost svoje živine, ki se naj varuje, tedaj naj tukajšnji okraj povdarja število živine, ki se je že oddalo.“ Se soglasno sprejme.

Samoprodaja svinj.

Višji živinozdravnik Zavadilik pojasni tozadevne določbe tudi o točki določenih cen. Po daljšem razgovoru proti samotrštvu svinj in proti določenim cenam, predlaga g. Zadravec: „Proti rekviziciji svinj, oziroma nakupnemu monopolu po družbi za vnovčenje goveje živine ter tudi proti določenim cenam so veliki pomisleki, ker bo pri tem trpela produkcija masti in producenti bodo klali doma vedno več svinj, torej tudi vedno več sami porabili, s čimur se bo splošnosti odvzelo vedno več mesa kakor tudi masti. Ugovarja se proti prenizko določenim cenam za prasce, ker bi vsled tega svinjereja kmalu popustila.“ Se sprejme.

Posledice suše.

Nadalje se je pretresavalo o suši in nje posledicah. G. Sagaj pripomni, da že letošnji pridelek slame, ki znaša komaj eno tretjino lanskega pridelka, dokazuje, da se je letos pridelalo zelo malo žita. G. poslanec Brenčič omeni slabo prehranitev viničarjev in zahteva, da se zviša porabna množina žita. Izreče se tudi za odpravo mlinskih potrdil, vsaj po oddaji žita. Č. g. kaplan Sagaj graja, da se je pri rekvizicijah žita kmetovalcem pustilo za delavce premalo ali pa popolnoma nič in zahteva, da se v bodoče temu odpomore.

G. Zadravec predlaga: „Vsled katastrofalne suše v ptujskem okraju povzročena slaba žetev žita in krompirja naj pristojno oblastvo z natančnimi ogledi posebno konstatira, da se v tem okraju pri predpisovanju glede oddaje ločeno postopa. Ptujski okraj, ki se je dosedaj nad vse pritegoval k javnim dajatvam, zasluži, da se mu z ozirom na bedo, ki nam letos preti, pomaga z izdatnimi prispevki od zunaj. Pristojna mesta naj torej že danes računajo s tem, da bo letošnja letina znašala komaj polovico lanske žetve, vsled česar je brezpogojno potrebno, da se pravočasno vse potrebno preskrbi. Vsled suše povzročene posebne razmere, ki so se specijelno najbolj občutile v vinogradnih krajih političnega okraja ptujskega, je nujno potrebno, da se izdatno pomaga onim, ki trpijo veliko pomanjkanje, s tem, da se jim odkáže primerne množine živil. Posebno bi se naj pri centralnem mestu delovalo na to, da odkáže tem nezmleto žito v svrhu razdelitve, ako bi se ne mogla doseči zvišana porabna množina, ki je tukaj še bolj potrebna nego v večjih konsumnih središčih. Nada' lje naj se kmetским delavcem o priliki vseh težkih del, kot težkem delavcem pripoznajo dodatki. Viničarske rodbine naj se smatrajo kot deputatisti kmetских delodajalcev, da se jim s tem olajša prehranjevanje s primernimi deputati žita in krompirja. S tem bi se prihranilo mnogo časa, ker bi ljudem ne bilo treba več hoditi za živili. Okrajnemu gospodarskemu uradu bi se naj tudi nakazala primerna množina masti za vinogradne okoliše v okraju.“

Oddaja cenih živil.

Dr. Pirkmaier pojasni napredek in postopanje

pati. Župnik v naši župniji je Nemeč, se pritožuje bojazljivo nek vaški služabnik.

Župnik seže z roko v žep, toda iskanje je zaman — žep oguljene sutane je prazen kakor bi ga ometel, raditega hiti urno iz zakristije in za njim oni revni, raz gorovja prišedši vašan. Župnik si odpira stanovanje sam. Nekoliko priprostitih stolov, navadna miza polna spisov in župnijskih knjig, napolnjujejo prvo sobo. Stene so prazne; od bele njihove barve se odbija razločno zgolj črn, lesen križ.

Otožni vašan se vsede pri durih, med tem ko gre župnik k pisalni mizi in jo odpre; v malem predalčku leže štiri marke — urno jih vzame in jih poda vašan.

Upraj ob tem času pride tudi sin cerkovnika. Postavi na mizo lončič s kavo in žemlje, odpre neko skrinjico v zidu, toda prazno; zahteva od župnika denar. Libra sladkorja stane 28 pfenigov — župnik pa jih nima niti 20.

„Izpije grenko kavo“, si misli fant, skomignivši z rameni. „Saj se to ne zgodi danes prvokrat.“

Župnik odide v drugo sobo. Tudi tukaj je kakor v prvi doma ubožstvo. Skrinje polne knjig tvorijo edino pohištvo, cel kup pisem leži tukaj pripravljanih zanj. Pa jame odpirati ovitke, toda med tem priropota nekaj pred hišo. Župnik odloži zanimivo poročilo in hiti k oknu, hoteč odpreti okence.

„Kaj je?“ vpraša cerkovnika, stoječega pred hišo.

„Iz Židova so prišli h krstu“, odvrne mu vprašani.

Župnik bi jih bil lahko napotil h kaplanu; sicer pa to tudi ni njegov teden; toda on ne stori tega. V Židovu stanujejo dobri ljudje, mora ga zaznamovati z znamenjem krsta in ga odločiti za zvestega sina „notčine.“

Cerkovnikov fant ga opozori na to, da še do slej ni zajtrekoval. „Pozneje“, mu odvrne župnik ter hiti v cerkev. Stariši in botra obkoljijo župnika, on

pa gleda smehljaje se majhno, objokano lice otrokovo. In spregovori z očetom in mu obljubi, da hoče skrbeti za bodoči blagor otroka. Medtem bje ura devet in župnik zapusti cerkev, ker je obljubil, da ob devetih obiše Marka v Čemjericah.

Ogrnivši se s plajšem, odide iz župnišča, se izogne mestu ter gre po stranski poti. Ob ednajstih mora biti že zopet doma, da gre učiti veronauk v domačo ljudsko šolo.

Je krasno, pomladno jutro; vroče solnce je že stopilo izza obzorja ter polilo z neizmerno množico žarkov zelene livade in polja. Duhteč zrak in pred nedavnim vnovič preorana njiva osvežujeta župnikova pljuča.

Kakor bi mu naraščale moči in mladost, koraka z veseljem po stezah, ki se vijejo med zelenjadjo. Pozna sleherni ogon, vsako drevo, kakor na svojem lastnem vrtu. Župnija namreč nima vrta, ne dreves, niti cvetlic. Toda župnik nikdar ne zakoprni po njih. Vse polje in sadniki župnijskih naseljencev so obenem tudi njegova last. Ves prostor od vrhov Črnoboga* pa tje kaj k močvirju nad Sprevo, ves ta „okšek“ tvori en sam sadnik, ki ga vestno neguje. Z zadovoljnostjo zre župnik na obdelano polje. Ve dobro, katero pripada bogatemu posestniku Nemcu. Saj vendar združeno v eno celoto, slično orjaku, — orzi drugemu s svojo veliko obsežnostjo. S svojo obširnostjo požira in zakriva njivice „narodovcev.“ Te poslednje razloči župnik mahoma. Saj so vendar poškopljene s solzami in krvjo ter se radi tega bujno zelene. Priroda jih je bogato obdarila. Župnik čita raz njihovih skrbno obdelanih brazd tiho in sestavno delo. Ta misel ga blaži; oživiljen, ves vesel obstane pred hišo gospodarja Marka.

„Božemje!“ ga pozdravi gospodinja. Tolpa malih otrok se zbere okrog župnika in ga pelje k postelji, na kateri počiva oče rodbine, Marko.

* Gora v Gornji Lužici.

(Konec priložnj.)

te akcije in o naredbah, ki se še nameravajo odrediti v tem oziru.

Sladkor. — Oddaja jajc.

Dr. Pirkmaier poroča o poteku te razdelitve in opozarja na v časopisih izišle napade glede odzemanja jajc; opozarja na tozadevne odredbe in odloke, posebno na to, da vsakdo, če odda jajca ali ne, dobi svojo množino sladkorja, oziroma mora dobiti. Oddaja sladkorja se je uravnala le tako, da oni, ki oddajo jajca in takšni, ki jih ne morejo oddati, dobe sladkor v prvih osmih dneh, potem pa vsakdo brez izjeme. Jajca se odzemajo zategadelj, da se jih dobi dovolj za bolnišnice in druge jednake obrate, in da se ima menjalni objekt za blago, ki se potrebuje v okraju, kakor premog, železo, kavini surogati itd. Ako bi ne ostalo pri tej prostovoljni oddaji jajc, tedaj ne odpade le potreben menjalni objekt, ampak pri zahtevi jajc bi vojaški zavodi morali predpisati oddajatev jajc in to postopanje bi bilo za kmetovalce gotovo bolj neprijetno nego je sedanje.

Č. g. Sagaj povdarja: „Prodajalnice imajo navado, da oddajajo sladkor le proti oddaji jajc in to postopanje bi se naj odpravilo.“

Poslanec Brenčič predlaga, naj se dovoli cena 30 vinarjev za 1 jajce. Sprejeto.

Raznovrstnosti.

Č. g. kaplan Sagaj predlaga: Naj se na mero-dajnem mestu storijo potrebni koraki, da se vsaj v nujnih slučajih prepusti okrajnemu glavarstvu pravica, izdati prevozna potrdila za pošiljatev sadja, ker drugače se sadje lahko večkrat pokvari. Nadalje se s tem onemogoči nakupovanje sadja na Hrvatskem, ker mnogi hrvatski obmejni kraji imajo naše štajerske železniške postaje za nakladanje, te pa blaga brez prevoznih potrdil ne sprejmejo.

Poslanec Brenčič se pritožuje glede postopanja napram kmetovalcem v Šaloveh, ker so se ti kaznovali, ker niso mogli oddati mleka in prosil, naj se ta slučaj preišče.

Gg. Sagaj in Brenčič grajata navado, ki se dogaja v mestu Ptuj napram prebivalstvu na deželi pri nakupovanju potrebnega blaga. Blago dobi le tisti, ki prinese živila, tudi ona od države zasežena, kot menjalno blago. Kdor lahko kaj ponudi, dobi vse, kar želi, drugi pa nič. Zahtevata, da se to odpravi.

G. Zadravec opozarja na v časopisih oznanje-no oprostilo kontrolo in prosil okrajno glavarstvo, naj deluje na to, da večji kmetovalci, obrtniki, posebno kolarji, kovači, sedlarji itd. ostanejo nadalje oproščeni.

Č. g. Sagaj povpraša, ali bi se ne dalo dose-ži, da bi se dobilo usnje in posebno podplati, ker tega sedaj ni mogoče dobiti. V tem oziru bi se naj obrnilo na vojaško upravo, da podplate pripusti svobodni kupčiji.

S tem je bil dnevni red izčrpan.

Italijansko bojišče.

Ednajsta bitka je torej res končana z našo popolno zmago. Lahu se ni posrečilo prodreti ne čez Bajnsko planoto proti Ljubljani in ne čez Grmado v Trst. Še niti hriba Sv. Gabrijela, na katerega od treh strani noč in dan bruha sovražnik silni ogenj, ni mogel dobiti. Sedaj se Lah pripravlja na 12. ofenzivo. Soditi po razpoloženju, ki vlada v naših odsekih, se bo Cadorna v tej bitki, ki se bo baje prav kmalu pričela, pošteno opeknel. Če Cadornova armada še tudi v 12. ofenzivi ne bo dobila Trsta in bo za par sežnjev kamenite zemlje zopet padlo 1 četrt milijona mož, bo gotovo izbruhnila v Italiji domača vojska — revolucija. V gornji Italiji so ponekod izbruhnila že tako veliki nemiri, da so poslali lastno artilerijo nad razburjene ljudske množice.

Na italijanski fronti bo padla odločitev.

Angleški listi prinašajo armadno povelje italijanskega vrhovnega poveljstva, ki naznanja, da bo pri bodoči ofenzivi na italijanskem bojišču padla odločitev in se bo končala sedanja svetovna vojska. — Bitka na italijanski fronti bo ena najstrašnejših. Priprave so na obeh straneh ogromne.

Pomoč Cadorni.

Angleški vojaški krogi so mnenja, da bi bilo odločilne važnosti za nadaljni razvoj vojske, ako bi se dala prebiti avstrijska fronta ob Soči. Vsled tega nameravajo Angleži dati Cadorni na razpolago velike množine artilerije in municije, da bo mogel čimprej priti z 12. ofenzivo.

Ameriška artilerija na soški fronti.

Švicarski list „Journal de Geneve“ piše dne 21. septembra: Italija je strogo zaprla vse svoje meje. Storila je to iz vzroka, ker je dobila za soško fronto veliko težke artilerije iz Amerike.

Italijanski zračni napad na Lošinj.

V noči na 19. septembra je priplulo italijansko letalo nad Lošinj in vrglo na mesto 5 bomb, ki pa niso povzročile nobene škode. Tudi usmrčena ali ranjena ni bila nobena oseba. Ko so se prikazala naša letala, jo je Lah naglo odkuril.

Na drugih bojiščih.

Na avstrijskem delu ruske in rumunske fronte nič novega. Čete bavarskega princa Leopolda so dne 21. septembra južnovzhodno od Rige zavzele rusko židovsko mesto Jakobstadt ob Dvini. — Keren-skiij ima sedaj zopet popolno oblast v svojih rokah. Nekateri vesti zatrjujejo, da se bo dal v kratkem v Moskvi proglasiti za predsednika ruske republike. Kornilov je sedaj v ječi in pride pred vojno sodišče. Poročila, da je bil Kornilov za mir, so bila neresnična. Kornilov je tembolj hotel s silo spraviti razdrapano ruske razmere v armadi v red, da bi tako z dobroorganizirano armado mogel služiti četverospo-razumu. Nova vlada je sestavila program, ki določa, da se mora vse tiste, ki so se udeležili Kornilove v-staje, strogo kaznovati. Razmere v notranjosti Rusije so vedno bolj zamotane.

Na francoskem bojišču se bije že 3 dni nova huda bitka v Flandriji, v kateri so sicer do-segli Angleži nekaj uspehov na fronti pri Ypernu, a ni se jim nikjer posrečilo prebiti nemško fronto. Tudi v Champagni ob reki Mozi in na fronti pri Verdunu se bijejo večji boji, v katerih so Francozi dosegli nekaj uspehov. Neka angleška vojna ladja je obstreljevala belgijsko obrežno mesto Ostende in poškodovala tamošnjo znamenito katedralo.

Na macedonskem bojišču vsled hude vročine nobenih večjih vojnih dogodkov, razven bojov zahodno od jezera Ohrida, kjer se je našim četam posrečilo iztrgati Francozom neko važno višino pri Krčovi.

9,750 000 mrtvih!

Angleški list „Manchester Guardian“ prinaša pregled splošnih vojnih izgub, ki jih ceni na okrog 9,750.000 mrtvih. List pristavlja: Če prištejemo še nazadovanje porodov vsled svetovne vojne, tedaj je pogoltnila ta vojna 14 in en četrt milijonov ljudi!

Število ranjencev je dvainpolkrat večje od mrtvih, torej približno 23% milijonov. Vsi ti ljudje so pretrpeli neizmerne bolečine, skoraj polovica od njih je za vojaško službo nesposobna in visoko število tudi za vsako drugo življenjsko delo. Po zelo zmerni cenitvi znaša število vojnih vjetnikov v različnih deželah 4 milijone mož. Poleg teh je tudi še en četrt milijona civilnih vjetnikov. Skoraj štiri in pol milijona ljudi je torej, ki so vsled vojne za daljši ali za krajši čas na tuji zemlji pri tujih gospodarjih. Število vseh vpoklicancev ceni angleški list na okroglo 49.750.000 mož, brez Rumunije in Amerike. Vojna je pregnala torej okoli 50 milijonov mož iz njihovega vsakdanjega življenja in razdrapala vse njihovo življenje. K tem številkam je treba prišteti še ono veliko množico žen, mož in otrok, ki morajo delati z izrednim naporom vseh svojih sil, da vzdržujejo armade na bojiščih.

Diplomatične zveze med Nemčijo in Argentinijo prekinjene.

Reuter javlja dne 20. septembra iz glavnega mesta Argentinije, Buenos Aires:

Senat je skoro enoglasno sklenil, da se ukinejo diplomatične zveze med Nemčijo in Argentinijo. Ta sklep bo še tudi predložen poslanski zbornici. Javno mnenje je, da bo ta sklep storila tudi poslanska zbornica.

Nemčija ne odstopi Alzacije in Lorene.

Berolinski „Vorwärts“ piše:

Naše stališče, da Belgije damo zopet nazaj, je umevno. Niti na misel nam pa ne pride, da bi odstopili Alzacijo-Loreno ali kake druge kose države. Če hoče Francija dobiti nazaj Alzacijo in Loreno, mora Nemčijo še le premagati in sicer tako premagati, da bi bil vsak njen odpor popolnoma strt.

Politične vesti.

Izzivanje tujcev v deželi. Naši nemški sosedi so se začeli grozno bati, da se združimo Jugoslova-

ni in tako staremo jarem priseljenih tujcev. Ti tujeji bi radi, da bi jim na veke služili ter še lizali pete. To svoje nizkotno mišljenje so kazali že pred vojsko. Ko smo se borili za to, da dobimo višje kot ljudske šole, n. pr. meščanske šole, so pisali nemški listi: „Slovenci ne potrebujejo meščanskih šol, za — gnoj kidati in krompir lupiti so jim ljudske šole dovolj.“ In res nam niso dovolili niti ene meščanske šole. Šele z obstrukcijo smo jim izsilili eno meščansko šolo, ki pa še vsled vojske ni začela delovati. Slovenec bi torej naj Nemeem gnoj kidal in krompir lupil!

Ameriški pisatelj o jugoslovanskem vprašanju. Severoameriški romanopisec Biberson piše v svoji reviji v članku „Kako bo po vojski“: Jugoslovani morajo dobiti svojo državo in sicer pod Habsburžani. Sveta naloga civiliziranega sveta je, da se tega plemenitega naroda ne razcepi, ampak se mu priklonijo še tudi tisti kraji, ki so sedaj odtrgani od jugoslovanske zemlje, t. j. beneška Slovenija, slovenski kraji na Ogrskem itd. — Za jugoslovansko vprašanje se sedaj zanima ves svet.

Italijani gostje na hrvatskih in slovenskih tleh. Pod naslovom „Malenkosti“ piše nek dalmatinski Srb v „Hrvatsko Državo“: „V Zagrebu živi veliko število domačih Italijanov in italijanašev iz Trsta, Istre, Reke in Zadra. Med njimi je tudi takih, ki so se svojedobno „odlikovali“ v najhujših napadih proti vsemu, kar je sploh slovansko, a posebno hrvatsko. Časi so taki, da so morali iskati zavetja v Zagrebu. Nočemo kovati kapitala iz tuje nesreče, a dolžnost naša je, da opozorimo na razliko, ki se kaže pri tem med nami in njimi: Mi „barbari“ ne izrabljamo nikjer možnosti maščevanja proti njim, dočim so oni — n. pr. ob napovedi vojne Srbiji — znali izrabiti vsak moment, da v Trstu, Istri in Zadru ohlade svojo mržnjo proti vsemu, kar je slovansko. Nočemo generalizirati, ali demonstracije proti našim političnim aretirancem ob napovedi vojne v Trstu, Piranu, Rovinju, Puli, Zadru itd., so vodili politično izpostavljeni ljudje — inteligenti. V Puli se je ob napovedi vojne napajalo smrti slovanstva. Večina istrskih političnih aretirancev mora zahvaliti svojo aretacijo tožbam svojih italijanskih nasprotnikov. Pridržavamo, da je bilo tudi ljudi širšega vidika, a jako malo jih je bilo, a tudi ti niso imeli odločnosti, da bi se uprli ti struji.“ — Tudi v Ljubljani, v Celju, v Mariboru in drugih mestih slovanskega juga živi sedaj mnogo zagrizenih italijanašev iz Primorja, toda nihče jim ne skrivi ne lasu. Slovenci kakor Nemci jih puščajo v miru in se ne razburjajo, če govorijo na ulici svojo blaženo laščino. Pač pa so se oni razburjali in nas topli, če smo v naših primorskih krajih rabili naš materni jezik. Čudno, niti naši mariborski Nemci se ne razburjajo nad laško govorico, slovensčina jim bolj smrdi . . .

Volilna reforma za hrvatski sabor. Iz Zagreba se poroča, da je osnutek volilne reforme za hrvatski sabor gotov in se bo v kratkem predložil cesarju v predsankcijo, tako da se bo o predlogi že v bližnji sabsorski seji lahko razpravljalo, kakor predpisuje ustava. Nov volilni red bo osnovan na podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice. Izdale se bodo uradne glasovnice. Glasovalo se bo po občinah. Volilno pravico bo imel vsak 24letni mož. Število mandatov se bo povišalo od 90 na 119. Na mandat pride povprečno 24.000 duš.

Gospodarska zbornica bo imela svojo sejo v sredo, dne 26. t. m. Ker sta podpredsednika knez Fürstenberg in knez Schönburg na fronti se bo izvolil za tretjega podpredsednika princ Ferdinand Lobkovic, ki bo baje izvoljen tudi za predsednika desnice namesto poljedelskega ministra Silva-Tarouca.

Klofač pride v državno zbornico. Pomiloščeni češki poslanec Klofač se bo, kakor poroča „Bohemia“, udeleževal sej državnega zbora. Kramar pa se baje pri bodočih volitvah ne bo več potegoval za mandat, ampak se bo popolnoma posvetil delu v češkem narodnem svetu.

Poljski vladarski svet. Začasni poljski odbor je predlagal, naj se za vladarski svet kraljevine Poljske imenujejo: knez nadškof Kakovsky, knez Lubomirski in grof Ostrowski. Za ministrskega predsednika je predlagan grof Adam Tarnowski.

Tedenske novice.

Odlikovani slovenski zdravnik. Okrožni zdravnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor. dr. Franc Tiplič je bil odlikovan z vojnim križcem tretjega razreda za civilne zasluge.

Duhovniške vesti iz somboteljske škofije. Č. g. Vinko Kos, kaplan na Gradu, je pozvan v vojaško službo. Na njegovo mesto pride č. g. Andraš Benden iz Beltince.

Mariborski srednji šoli. Ker se še imenovanje profesorja za veronauk na c. kr. realki ni izvršilo, še tu naprej poučuje bogoslovni profesor dr. M. Slavič. Na slovenskih oddelkih c. kr. gimnazije pa naprej suplira vojnega kurata profesor I. Kocipra bogoslovni profesor dr. I. Somrek. Na c. kr. realki

je prevzel pouk iz slovenščine gimnazijski profesor Fr. Voglar, ker je profesor Pirc odložil to mesto.

Dekliški shod. Na rožnicensko nedeljo dne 7. oktobra je na Svetih Gorah (župnija Sv. Peter pod Sv. Gorami) cerkveni dekliški shod za šentpetersko župnijo in sosedne župnije kozjanske in brežiške dekanije. Cerkevna slovesnost se začela ob 10 uri popoldne. Pridigo ima prof. dr. Josip Hohnjec. Namestnik shoda je: ponovitev obljube zvestobe Mariji, Kraljici miru. Povabljene so članice Marijinih družb, dekliških zvez in sploh dekleta iz obeh dekanij.

Slovenska služba božja na Dunaju se vrši sedaj vsako nedeljo ob štirih popoldne v cerkvi sv. Ane v I. okraju, Annagasse. Slovenci in Slovenke že sedaj pridno zahajajo tje; posebno razveseljivo je, da je videti med njimi mnogo vojakov. Marsikdo, ki se čuti v velikem mestu osamljen in tuj, najdi ondi med svojimi rojaki krepila in tolažbe v teh težkih časih.

Nov poročnik. Bivši dijak mariborske gimnazije in član naših katoliško-narodnih organizacij J. Ferk, doma iz Ceršaka pri St. Ilju v Slov. gor., ki se nahaja v ruskem vjetništvu, je bil nedavno imenovan za poročnika in se mu je za hrabro zadržanje na fronti priznala že druga mala srebrna kolajna za hrabrost. Ferk piše, da zadnji čas s katoličani vjetniki Rusi zelo strogo postopajo in jim niti ne dovolijo hoditi v katoliško cerkev. Ferkov naslov je: Častniško taborišče Novo-Nikolajevsk, Sibirija.

Umrli je slovenski pisatelj Franc Maselj, c. kr. stotnik v p. Svoje povesti je priobčeval pod imenom Podlimbarski zlasti v prejšnjih letnikih „Ljubljanskega Zvona.“ Slovenska Matica je bila izdala pred vojno njegovo povest „Gospodin Franjo“, zaradi katere je bilo ustavljeno njeno delovanje. Umrli je v kraju Pulkau pri Oberhollabrunnu na Nižje-Avstrijskem, kjer je bil interniran. Podlimbarski je natančno poznal žalostne razmere v Bosni in Hercegovini in ker jih je v svoji knjigi „Gospodin Franjo“ dobro opisal, je dobil nagrado — z internacijo in je še bila poleg tega Slovenska Matica ostro preganjana. Smrt ga je rešila preganjanja. Čast njegovemu spominu!

Peš iz ječe v Mariboru v Dalmacijo. Splitski „Narodni List“ poroča, da je neki dalmatinski Srb, ki je bil pomiloščen, prehodil daljno težko pot iz Maribora, kjer je bil v zaporu, v svoj rojstni kraj Biteliče pri Sinju. Ječo je zapustil z 10 K v žepu. A prišel je z njimi samo do Zagreba in od tu je potoval 17 dni peš. Čevlji so mu razpadli, noge so mu krvavele, a on je ob milodarjih romal dalje. Sinovi junaki se bojujejo na bojišču, žena živi v bedi, a on je prehodil pot iz Zagreba v Dalmacijo žejen in lačen in bos. — Pač močna vez na dom človeka veže.

Ruška kočja se zatvori za to leto v nedeljo dne 30. septembra 1917. — Podravska podružnica Slov. Planinskega Društva.

Občni zbor društva Dijaška kuhinja v Mariboru bo danes, ponedeljek dne 24. t. m. v Narodnem domu v Čitalnični dvorani ob pol 8. uri zvečer z običajnim vspreedom. Tem potom se vabijo vsi udje na občni zbor.

Slovenska Matica. Najhujši udarec za našo kulturo med vojsko je bil gotovo razpust Slovenske Matice. Zdaj, ko ministrstvo razpusta ni potrčilo in je pričela Slovenska Matica zopet redno poslovati, ni gotovo nikogar med nami, ki bi ne bil tega pravičnega dejstva od srca vesel. Vsak zaveden Slovenec pa naj da svoji radosti duška s tem, da stopi v krog Matičarjev. Matica ima trojno vrsto članov: Prvič častne, drugič letne in tretjič ustanovne dosmrtno. Častne si voli sama, letni si dobje svojo pravico s tem, da plačajo vsako leto 4 K članarine, ustanovni ki izročijo enkrat za vselej 100 K, ki jih morejo plačati tudi v obrokih in sicer največ v petih po 20 K. Vsi člani prejema redne letne publikacije. Matica je vsled razpusta mnogo trpela. Tri leta so izostala njena izdanja, to je priložilo 18 knjig, posebno prizadet pa je njeno premoženje. Zato je tem večja kulturna potreba, da pristopi k Matici vsak, kdor količ kaj more. Pred koncem tekočega leta izidejo publikacije za leto 1914. Knjižni dar bo vsled nastalih razmer manjši kakor prejšnja leta. Izideta namreč dve knjigi pripovedne vsebine in sicer: Etbju Kristara „Pertinčarjevo pomlajenje“ in Zofke Kvedrevo „Njeno življenje.“ Obe deli sta že dotiskani. Naročniki zemljevida bi bili zaželjeni zemljevid že prejeli, da bi ne bilo svetovne vojske. Pred razpustom Slov. Matice je bila opravljena že druga korektura in vrnjena vojaškemu geografskemu zavodu na Dunaju kjer zemljevid izdelujejo. Opraviti bi bilo treba le še eno korekturo in zemljevid bi bil zagledal beli dan. Takoj izpočetka razpusta pa je kurator zemljevidno delo ustavil. Ko je pričela skoro po treh letih Slov. Matica zopet poslovati, se je obrnila brž na vojaški geografski zavod s prošnjo, naj ji pojasni stanje zemljevida. Izvedela je, da je bilo zemljevidno delo ustavljeno, da so plošče shranjene in da pred koncem vojske ni mogoče nadaljevati dela. Nato je naročila, naj hranijo plošče na njene stroške dalje. Ali izda Matica kaj za leto 1917, ali prične z rednim izdajanjem šele leta 1918, vse to je še negotovo. Osigurati moramo za enkrat pred vsem njeno denarno stanje.

Zato pa je treba mnogo članarine. Naj torej vsak, ki še ni član Slovenske Matice, pošlje letnino ali — če mu je mogoče — ustanovnino. Naj se zaveda, da ne stori s tem ničesar drugega, kakor svojo slovensko kulturno dolžnost. V vseh zadevah, ki se tičejo Matice, naj se obrne vsak naravnost na Slovensko Matico v Ljubljani. Kdor bi se rad osebno zglasil v Matični pisarni, mu naznanjamo, da posluje tajništvo začasno ob delavnikih od 2—4 popoldne v društveni pisarni na Kongresnem trgu št. 7.

Zveza jugoslovanskih železničarjev začne zopet delovati ter sklicuje izredni občni zbor na nedeljo, dne 7. oktobra t. l., ob 2. uri popoldne v Maribor, Narodni dom. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev odbora. 3. Določitev članarine. 4. Slučajnosti. Ako bi prvi občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil eno uro pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih. Ker bo Zveza zastopala zaenkrat vse kategorije, se vabijo vsi tovariši brez razlike. Na predvečer v soboto, dne 6. oktobra, ob 6. uri zvečer, istotam posvetovanje delegatov, h kateremu imajo pristop vsi odborniki osrednjega odbora in podružnic. Vabila se ne razpošiljajo. Kdor želi prenočišče, naj to do dne 4. oktobra javi na naslov: Franc Jarh, pristav, Maribor, Arthur Mallyjeva ulica 45. — Odbor.

„Cesar kliče.“ Knjižica s tem naslovom se je doposlala več gospodom. Prosimo, da čimprej dopošljete 15 vinarjev, ker ima založništvo v tiskarni s knjižico znatne stroške. Kdor ne misli knjižice obdržati in plačati, naj jo v istem zavitku vrne, ker je zaloga že vsa pošla. — „Sveta vojska“ v Mariboru.

S Koroškega morajo odpotovati vsi tujei. Dež. vlada za Koroško razglašala, da so morali do dne 20. septembra opoldne zapustiti vsi tujei letoviščniki in oficirske družine Koroško. Potni listi za potovanje po Koroški se izdajajo odslej le za najnujnejše potrebe.

Nesreča na železnici. Dne 21. septembra zjutraj so padli pri črešnjevskem predoru (med Pragarškim in Slov. Bistrico) trije vojaki iz vagona ter so se ponesrečili. Dva sta bila takoj mrtva, eden pa je kmalu potem umrl. Sploh se opaža, da se na železnici danes mnogo premalo skrbi za varnost življenja.

Gospodarske novice.

Trgatev se je že pričela. Po vseh slovensko-štajerskih vinorodnih krajih se je letos pričela trgatve izvanredno zgodaj. Večinoma povsod že te dni pridno trgajo. Grozdje je vsled ugodnega vremena dozorelo celo mesec poprej kot druga leta. Mošta bo obilo in kakovost bo izborna, še boljša kot je bila l. 1908, 1900, 1890 in 1885. Celo v nizkih legah je imel pretekli teden mošt 16—18 stopinj sladkorja. V krajih, kjer je obilo sadja, gre zelo huda za posodo. Ljudje so napravili mnogo sadnega mošta in sedaj ne bodo imeli vinskega mošta kam vlivati. Sodarjev ni in tudi železja za obročje ni nikjer za dobiti. Oblast skrbi, da dobijo mestni veleobrniki in tovarnarji-potrebno gradivo in surovine, a za kmetske vinogradnike se nihče ne zmeni. Krivo je, ker pri naših glavarstvih in raznih starih in novoustanovljenih odborih ni ljudi, ki bi imeli kaj srca za dobrobit kmetkega prebivalstva. Sami tujei, sami uradniki, sami agenti in enaki mestni ljudje sedijo v teh uradih in odborih. Vsled tega gre tudi vse tako po kopitu šepavega uradnega šimeljna. Nobenega kmetkega strokovnjaka ne imenujejo naši glavarji na ta mesta. Kmetki ljudje pa morajo krvaveti na fronti. Tako delajo tujei! Vse se bo še bridko maščevalo, a bo že prepozno. Pri sedanjem pomanjkanju sodov, bi n. pr. bilo priporočati, da bi oblasti odredile, da bi se prazne sode, ki ležijo v kletih meščanov, posodilo ali prodalo kmetkim vinogradnikom. Tako bi ostalo mnogo vina kot pristno nepokvarjeno blago v domačih rokah. Ker pa ni posode, bodo mnogi morali hočeš nočeš prodati letošnjo žlahtno kapljico vinotržcem, ki to po svoje „predelajo“ in se z njim obogatijo.

Zahtevamo pojasnila. Po Mariboru in okolici se govori, da je nekje blizu Pobrežja velik svinjski hlev c. in kr. uprave, v katerem se pita nad 50 prašičev. V tem hlevu se vsak dan porabi okoli 100 kg kuruze, katero drobijo in jo krmijo svinjam. Vprašamo, ali veljajo za te svinje drugi predpisi kakor za kmetke svinje? Kmet bi bil strogo kaznovan, če bi v času splošnega pomanjkanja živil dragoceno kuruzo pokrmil svinjam. V omenjenem hlevu pa se pokrmi na dan 100 kg kuruze, ki so jo dali kmetje. Zahtevamo pojasnila, kaj je na tej stvari resnice. Tako pojasnilo je nujno potrebno, da se ljudstvo ne boče razburjalo.

Dopisi.

Maribor. Nabiralnica soške armade nas prosi, da objavimo ta-le poziv: Zbiranje starega papirja po c. in kr. nabiralnici soške armade v Mariboru na korist soškega sklada za sirote in vdove je do sedaj

doseglo izredno lep uspeh: 20.000 K (mesto Maribor 6000 K). Kdor ima star papir, naj naznani c. in kr. nabiralnici, ki se nahaja v Mariboru, na Tegetthofovi cesti št. 22. — Priporočamo našim ljudem, da se odzovejo temu dobrodelnemu podjetju.

Zrkovci. Mrtvo so našli dne 24. septembra zjutraj tukajšnjo kmetico Alojzija Kokol, p. d. Bastičko. V nedeljo se je peljala k vinogradu na Radizel, in na potu nazaj jo je doletela smrt. Ali so se konji splašali, ali je bila hudobna roka zraven, se še ne ve.

Ruše. Razmere na naši c. kr. pošti so čimdalje tem slabše in neznosne. Vsled poštnega nereda nam je potrpežljivost že docela prešla. Poštni sel, ki je planincem na teden trikrat redno donasal pisma, že od meseca aprila ne prihaja več. Zakaj ne? Ko pa pošljemo sami na pošto sela, ga poštna upraviteljica (dekletce) kratko odslovi: „Nič ni!“ in sel po dveurnem potu zamudi pol dneva. Zgodi se fudi, da „Straža“ čisto izostane ali jo pa naročnik dobi po štiri izvode hkratu. Unionisti imajo prednost, domačin pride zadnji na vrsto. Torej: Kje je poštni sel? Poštarica, ki se ukvarja s svojo trgovino, naj posveča več pozornosti svoji dolžnosti in za pravo oskrb pošte! Prosimo deželnega odbornika g. dr. K. Verstovška, da nam poskrbi od nekod na ruško pošto pravi red! — Podpisov dovolj.

Sv. Barbara v Slov. gor. V nedeljo, dne 23. septembra, popoldne je umrla nadučiteljeva vdova Marija Sijanec, rojena Meznarič, stara 81 let. Naj v miru počiva!

Jarenina. „Najboljši, najdelavnejši, najzabritejši možje in fantje padejo v vojski“; te besede slišimo iz ust mnogih, ko dospe tužna vest, da je zopet padel eden naših domačinov. Škoda je za vsako človeško življenje, ki ga pomori slana — življenje uničujoča vojska, a bolesti se nam krči srce, ko vidimo, da padajo fantje — v poljani cvet, da ginejo možje — vrhu gore hrast. Oni, s katerimi bi po vojski lahko zidali, kateri bi nam bili stebri lepše bodočnosti, te požirajo nenasitna žrela, zevajoča v polnočni mrak — črni grobovi. In to traja vedno dalje, vedno več jih gine, vedno neizprosnejši so grobovi. „Grobovi tulijo, vrtinec črni vstajajo iz njih in kot vampirji se vijejo po zraku in žrtev iščejo z bodočimi očmi.“ Kako dolgo še? Naj ne bodo prerokse besede pesnikove: „Dokler ne pade zadnje jasno čelo, ki lesketa na njem že večnosti poljub — grobovi tulijo!“ Eden izmed onih, katerim veljajo v začetku omenjene besede, je bil dne 26. julija v graški bolnišnici umrl mladenič Karel Pregl. Bil je 21 let star, izvanredno nadarjen; mnogo in rad je bral; bil je še na bojišču naročen na „Slov. Gospodarja“ in na „Stražo.“ Bil je plemenitega značaja, kar kaže sledeče: Sam dvakrat ranjen, je nosil še bolj nevarno ranjene iz bojne črte. Zavoljo tega je bil tudi odlikovan. Bog in Marija, katere zvest sin je bil ta mladenič, sta mu gotovo poplačala njegovo blago srce!

St. Ilj v Slov. gor. Svoj čas se je našim občinom obljubilo, da bo brod v Selnici ob Muri takoj zgrajen, kakor hitro se bo dovolil zvišan prevoznik tarif. To se je že davno zgodilo, a tovarnar Feuerlöcher še do danes ni zgradil tako krvavo potrebnega brodu. Oblasti silijo v nas, da moramo oddati naše pridelke, a za to, da bi se ugodilo našim željam in potrebam, za to pa se nihče ne zmeni. Zahtevamo od politične oblasti, da malo strožje nastopi proti bogatemu tovarnarju.

Sv. Jurij v Slov. gor. Pretresljivo novico je prejela dne 28. avgusta žena Alojzija Puh iz Žitnic, da je zatisnil dne 10. avgusta v bolnišnici v Rumuniji svoje trudne oči mlad mož Ivan Puh, po stanu krojač v najlepši moški dobi 30 let. Rajni je bil izredno blagega značaja, priljubljen povsod. To naj tolaži žalujočo ženo, starše, sestro in otroke in vse, ki se v globoki žalosti ne morejo obraniti solz vsled te bridke izgube!

Sv. Urban pri Ptuj. Predmojster Lojze Stajniko nam poroča iz južnotirolskega bojišča: Dne 8. avgusta t. l. je nagle smrti umrl pridni in pošten mož Simon Letonja, doma iz Strekeev, star 34 let. Bojeval se je skozi 34 mesecev na raznih bojiščih. Pokopan je bil z veliko slovesnostjo dne 9. avgusta t. l. na vojaškem pokopališču v G. Gospod vojni kurat Miroslav Radej je govoril rajnemu prav ganljive besede na njegovem grobu. Rajni zapuščala žalujočo ženo, mater, sestro in brata. Dragi Simon! Rodil si se na slovenski zemlji, sedaj pa počivaš na visokih tirolskih gorah. Tvoji prijatelji te ohranimo v vednem spominu! Predmojster Lojze Stajniko iz Logarovec pri Lutomeru, Ivan Rajh od Sv. Tomaža pri Ormožu, Franc Krajnc iz Grobšinec pri Sv. Juriju ob Ščavnici in Franc Markež od Sv. Urbana pri Ptuj.

Celje. Mestni magistrat naznanja, da je seznam porotnikov za mestno občino izgotovljen in skozi osem dni vsakomur na ogled.

Polzela. Blizu Gorice je dne 20. avgusta padel topničar Franc Likeb. Bil je dne 20. avgusta t. l. ob 9. uri predpoldne, zadet od sovražne granate in je takoj izdahnul svojo blago dušo. Bil je res eden od pridnih. Četovodja Alojz Prelog piše njegovemu bratu: Ne žalujte preveč za padlim bratom, kateri je častno umrl za domovino in cesarja. Enako smrt je storilo še mnogo drugih tovarišev. Cela baterija žaluje za njim. — Padli je bil po poklicu kolar, star še le komaj 27 let. Počivaj v miru!